

Bred integration kräver fokus på humankapital

Göteborgs-Posten den 20 februari 2017

Efter tvärvändningen i asylpolitiken hösten 2015 har debatten kring invandringens konsekvenser blivit mer fokuserad på fakta och mindre på känslor. Få kan längre ignorera de bieffekter som flyktinginflödet tyvärr har medfört; en återgång till den tidigare politiken ter sig alltmer osannolik.

Att fortsätta älta tidigare misstag är därför poänglöst. Visst bör vi vara vakna för obotliga optimister som kan komma att försöka återinföra den svunna politiken när de värsta rubrikerna har lagt sig. Men fokus måste nu ligga på att lösa de problem som har uppstått, inte minst den fallerade integrationen.

För att lyckas med detta är det viktigt att förstå grundproblemet. Det är numera känt att skillnaden i sysselsättning och inkomster mellan inrikes och utrikes födda försvinner när man justerar för läs- och räkneförmåga i den internationella undersökningen Piac. Samtidigt kan formell utbildningsnivå inte förklara ens en bråkdel av gapet. Detta tyder på att faktiska kunskaper och färdigheter – humankapital – är a och o för en bättre arbetsmarknadsintegration.

Men det finns även andra indikatorer som signalerar hur integrationen fungerar i en bredare bemärkelse. Hälsoutfall och social tillit är viktiga exempel. Idag har utrikes födda i genomsnitt sämre hälsa och lägre tillit än inrikes födda, klyftor som både riskerar att öka vårdutgifterna samt skapa större slitningar i samhället.

Och återigen är det viktigt att notera humankapitalets betydelse. Piac innehåller nämligen även frågor om social tillit och självskattad hälsa, ett mått med högt prediktivt värde för objektiva hälsoindikatorer och vårdutnyttjande. Formell utbildningsnivå förklarar ingenting av skillnaderna i tillit och hälsa mellan inrikes och utrikes födda – men de försvinner helt när man håller läs- och räkneförmåga konstant.

Till viss del beror detta på att utrikes födda har sämre arbetsmarknadsutfall, som i sin tur förklaras av lägre humankapital. Men 60 procent av skillnaden i hälsa kvarstår när man justerar för sysselsättning och inkomst, utan hänsyn till provresultaten i Piac. Samtidigt förklarar arbetsmarknadsutfallen knappt någonting av skillnaderna i tillit, om man inte samtidigt justerar för läs- och räkneförmåga. Detta indikerar att lägre humankapital per se är en viktig förklaring bakom gapet i hälsa och social tillit mellan inrikes och utrikes födda.

För att förbättra integrationen i stort krävs därför stora utbildningsinsatser. Vilket troligtvis innebär mer resurser till skolor i utanförskapsområden samt kraftigt ökad struktur och disciplin. Fokus på vuxenutbildning för de som inte är i skolåldern vore också sannolikt välkommet. Oavsett vilka åtgärder som genomförs måste de baseras på rigorös forskning.

Den slapphänta asylpolitiken var ett misstag. Men det är dags att sluta vältra oss i de problem som har uppstått och istället kavla upp ärmarna. Humankapital är nyckeln till en välfungerande integration; ingenting annat än en storsatsning på utbildning kommer att hjälpa på den fronten.

Gabriel Heller Sahlgren